

Ἡ ΒΕΚΛΑΜΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ¹

Ὅτε τὸ πρῶτον μετέβην εἰς Λονδίνον πρὸ εἰκοσαετίας ἐξεπλάγην ἰδὼν ἅμα τῇ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τζέριγκ-Κρόσ ἀφίξει ἐπιγραφὴν μεγάλῳι γραμμασιν Ἑλληνιστὶ ἀναγράφουσαν τὴν λέξιν Εὐρηκα καὶ μόνον ἄνευ οὐδενὸς σχολίου. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην κατόπιν εἶδον ἀπανταχοῦ τῆς μεγάλης πόλεως ἐν τε τῷ Ἄστει καὶ ταῖς ἀριστοκρατικαῖς συνουκίαις, καὶ περὶ αὐτὴν πάντοτε, πλῆθος περιέρρων καὶ ἀργῶν μάτην προσπαθούτων νὰ ἀναγνώσῃσι τὰ ἱερογλυφικὰ ἐκεῖνα ἢ νὰ ἐξαγάγῃσιν ἐξ αὐτῶν ἔννοιαν ὅποιανδήποτε. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐπιγραφῆς ἐκολλήθη λατινικοῖς πλέον γραμμασιν τὸ Ἀρχιμήδειον λόγιον καὶ ἐν τῷ Eureka πλέον κατενόησαν οἱ ἄστοι τοῦ Λονδίνου τὴν ἀκατάληπτον Ἑλληνικὴν καὶ ἐπέσθησαν ὅτι πρόκειται περὶ μεγάλῃς τίς οἶδε τίνος μηχανικῆς ἐφευρέσεως, τίνος τελειοποιήσεως τῶν τεχνῶν. Καὶ ἐν τῇ Ἀλάμβρα καὶ τῷ κήπῳ Κρέμρον καὶ ταῖς Adelphi ὅπου κοινὰ κέντρα λαϊκῆς διασκεδάσεως καὶ ἡσματος, αἰδοὶ διεθνεῖς, λευκοὶ καὶ μαῦροι, ἐν ἐπανελαμβάνον τὸ Εὐρηκα. Εἶχεν ἐξεγερεθῆ καὶ κορυφωθῆ πλέον ἡ κοινὴ περιέργεια καὶ ὁ κόσμος ἀνυπομόνει, ὅτε μετ' ἡμέρας τινὰς ἀνεγινώσκετο ἐν ταῖς ἡμερησίαις φύλλοις.

«Εὐρηκα. Τὸ εἶπεν ὁ μέγας Ἕλληνας Ἀρχιμήδης, τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ μικρὸς Ἀγγλος I. Τζίστερ ὑποκαμισσοποιὸς ἐν ὁδῷ ἁγίου Ἰακώβου, 15. Διατί σὰς στενοχωροῦσι τὴν ἡμέραν τὰ ὑποκάμισα; Διατί τὰ ὑποκάμισα δὲν προσαρμύζονται καλῶς ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰς τὰ γούματα, εἰς τὰς συναναστρώσεις, εἰς τὸ θέατρον, εἰς τοὺς χοροὺς; Πταίει ἡ σιδηρωτρια; πταίει ἡ πλύντρια; Ὀχι. Πταίει ὁ κατασκευαστής. Διότι δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὴν ἀναλογίαν μεταξὺ τραχήλου καὶ στήθους καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνουν ὅσα συμβαίνουν. Ἄλλ' ὁ κατασκευαστής I. Τζίστερ ὅστις ἐσπούδασεν ἀνατομίαν εὔρε τὴν θεραπείαν καὶ ἀναχωρεῖ «Εὐρηκα».

Πεῖσθητε, παρέχει δωρεὰν ἐν ὑποκάμισον πρὸς δοκιμὴν καὶ κατόπιν δέγεται παραγγελίας».

Καὶ ὁ κόσμος κεντηθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτηδείου βεκλάμας ἔτρεχε σωρηδὸν καὶ ὁ εὐφυὴς Τζίστερ ἀπὸ ἀσήμεου βιομηγάνου ἐγένετο ὁ πρῶτος ὑποκαμισσοποιὸς καὶ μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς μικρῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου

Ἰακώβου μετέβαινον εἰς τὸ Ρίτζεντ-Στρήτ καὶ γινόμενος ἑκατομμυριοῦχος ἀπεσύρθη τοῦ ἐμπορίου.

Τὸ αὐτὸ ἔτος συνέπεσεν ἐν Γενεύῃ νὰ συναντηθῶ μετὰ τοῦ φίλου καὶ ἐν Παρνασσῷ συναδέλφου κ. Κορομηλά, ὑπὸ δὲ τὴν πυκνὴν σκιάν τοῦ Ἀγγλικοῦ κήπου ἡμέραν τινὰ ἀνεγινώσκομεν μετὰ τὸν μεσημβρινὸν καφὲν καὶ παρὰ τὰ ἡσυχὰ ὕδατα τῆς λίμνης τὴν ἐφημερίδα τῆς Γενεύης. Τὴν ἀνέζητοῦμεν μάλιστα μετ' ἐνδιαφέροντος, διότι τότε ἦτο φλέγον ἐν Ἀθήναις ζήτημα τὸ μητροπολιτικὸν καὶ ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν διὰ τηλεγραφήματος ἐμάνθανομεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προκοπίου ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Ἴδου τί μὰς λείπει ἐν Ἀθήναις, εἶπομεν. Ἐφημερίς ἡμερησία ἀκριβεῖς παρέχουσα περὶ πάντων εἰδήσεις. Καὶ ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ἐθέσαμεν τὰς βάσεις τῆς Ἐφημερίδος. Τὰ πωλούμενα καθ' ἑκάστην φύλλα ἤρουν ἂν ἦσαν 500, συνδρομηταὶ θὰ ἐγίνοντο 600—700, ἀλλ' εἰδοποιήσεις, εἰδοποιήσεις! Διότι ἀληθῶς ἀναδιφοῦντες τὰ πεμπόμενα ἡμῖν εἰς Γενεύην φύλλα τῆς τότε ἐκδιδομένης Ἀληθείας, εἰδοποιήσεις δὲν ἐβλέπομεν ἄλλας πλὴν μιὰς ἢ δύο μεταλλευτικῶν ἐταιριῶν — ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ τῆς μανίας τῶν μεταλλείων — καὶ τῶν τοῦ ἐν Φαλήρῳ θεάτρου. Σὰς ἀναγράφω μάλιστα μίαν τοιαύτην πρωτότυπον τὴν σύνταξιν, οἷα ἦσαν περὶ-

που πᾶσαι.
«Τὴν ἐπέραν ταύτην ἐν Φαλήρῳ θέλει εἶσθαι 1) λεμβοδρομία δι' ἰστιῶν 2) δρόμος παιδῶν 3) ἰστιοδρομία 4) λεμβοδρομία διὰ κωπηλασίας 5) ἀκροβάται καὶ σχοινοβάται. Προσέτι ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ. Φωταγωγία. Πυροτεχνήματα. Διάφοροι πράξεις μελοδραμάτων ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ὁ περιήγος μουσικοδιδάσκαλος Forcé θέλει ἐκτελέσει διαφόρους σκοποὺς διὰ τοῦ μουσικοῦ ὄργανου τοῦ λεγομένου Piston».

Ἐδει λοιπὸν ἐπὶ τῶν εἰδοποιήσεων κυρίως νὰ βρασιθῆ τὸ νέον φύλλον καὶ ἔπρεπε κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἐν Ἐσπερίᾳ ἐφημερίδων νὰ ἀναπτυχθῆ ἡ βεκλάμα ἐν Ἑλλάδι.

Εἶχομεν τὸ τελευταῖον ὑπόδειγμα τοῦ ἐν Λονδίνῳ Τζίστερ καὶ ὁ κ. Κορομηλάς ἰδρῶν τὴν Ἐφημερίδα προσεπάθησε νὰ ἐμφυσῆ τὴν ἰδέαν τῆς βεκλάμας. Τὸ κατώρθωσε καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ μετὰ δεξιῶν συνεργάτου τοῦ κ. Καμπόρουγλου ἰδρυθεῖσα ἐφημερίς, ἥτις ἔδωκεν ὄθησιν εἰς τὸν ἡμερησίον τύπον τῆς Ἑλλάδος, κατώρθωσε νὰ δώσῃ ὄθησιν καὶ εἰς τὴν βεκλάμαν ἐν Ἑλλάδι.

Καὶ ἀληθῶς πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀνατρέγοντες εἰς τὰς παλαιὰς ἐφημερίδας ἐλάχιστα ἔγνη θὰ ἀπαντήσωμεν τῆς βεκλάμας. Ἦτο ἄλλως καὶ φυσικόν. Αἱ πόλεις ἢ μᾶλλον τὰ πολιέματα τὰ ἀνεγεννηθέντα μετὰ τὸν καταστρεπτικὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμον μόλις ἐμορφούντο, ἦσαν δὲ καὶ τόσον ὀλιγάριθμοι οἱ κάτοικοι αὐτῶν, ὥστε δὲν εἶχον καὶ πολλὴν ἀνάγκην βεκλάμας. Ἄν συνέβαινε τι ἐν αὐταῖς τὸ ἐμάνθανον εὐκόλως καὶ εἶχον τὴν ζωντανὴν βεκλάμαν τὴν διὰ στόματος, ἢ ὅποια ἦτο καλλιτέρα καὶ πραγματικωτέρα τῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων. Αἱ Ἀθηναῖ, ἡ μεγίστη πασῶν πόλις μόλις συνεπήγνυτο, αἱ δ' ἐφημερίδες ἀρξάμενα ἐνωρὶς διέδιδον τὰς ἐξ Ἐσπερίας εἰδήσεις, ἅς ἐκόμιζον κατ' ἀρχὰς μὲν ἑκτακτοὶ πόσται, κατόπιν δὲ καὶ τὸ τα-

¹ Ἀνεγινώσθη τὴν 11 Φεβρουαρίου 1894 ἐν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

ατικὸν ταχυδρομεῖον τὸ κομιζόμενον διὰ τοῦ αὐστριακοῦ Λούδ. Εἶχον ὁμῶς πλὴν τῆς ζωντανῆς ρεκλάμας καὶ τὴν διὰ τοῦ κήρυκος ἢ τελάλῃ, ἥτις καὶ σήμερον ἔτι διατηρεῖται ἐν ταῖς ἐπαρχιακαῖς πόλεσι ζωηρά, ἀκούεται δ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐν Ἀθήναις. Μὴ προχθές ἔτι δὲν περιήρχετο τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηναίων ὁ δημόσιος κήρυξ κρατῶν εἰδεχθὲς τεμάχιον κρέατος ἀνὰ χεῖρας καὶ διὰ τῆς βραγχῆς φωνῆς του ἀνακράζων: «Εἰς τὴν βρῦσιν τοῦ Λέα, κοντὰ εἰς τὸ μπακάλικο τοῦ Κανάκη, ἔσφαξαν βιδέλο ὠραῖο καὶ φθινό. Μόνον δύο δραχμὰς ἢ οὐκ καὶ ἰδοῦ καὶ τὸ δεῖγμα». Καὶ σήμερον μὲν εἶναι σπάνια τὰ τοιαῦτα κηρύγματα, ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐποχή, καθ' ἣν ὁ δημόσιος κήρυξ ἦτο προσωπικότης ἐξέγουσα καὶ τιμωμένη.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὁμῶς ὁ τελάλῃς διατηρεῖ ἔτι τὴν ἀπόλυτόν του κυριαρχίαν. Κοινοποιήσεις ἐδωδίων καὶ ποτῶν, ποῦ ὑπάρχει καλὸν κρέας καὶ καλλίτερος οἶνος, εἰδήσεις περὶ νέων προμηθειῶν τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, περὶ τῆς ἑσπερινῆς παραστάσεως τοῦ Φασουλῆ, περὶ ἀναχωρήσεως ἀτμοπλοίων, λεωφορείων, ἀκόμη ἐκτάκτων ἀμαξοστοιχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου, πληροφορία περὶ οἰουδήποτε ἄλλου ἀντικειμένου τοῦ καθημερινοῦ βίου, πάντα ταῦτα ἐξαγγέλλονται διὰ κηρύκων μέχρι τῆς σήμερον. Ἐνθυμοῦμαι δύο περιέργους τοιαύτας ἀναγγελίας, ἃς ἔτυχε νὰ ἀκούσω τὴν μίαν πέρυσιν ἐν Χαλκίδι καὶ τὴν ἄλλην τὸν Ὀκτώβριον ἐν Ζακύνθῳ. Ἡ πρώτη ἀπέδλεπε τὴν ἀναχώρησιν ἀτμοπλοίων μετὰ καθυστέρησιν ἐκ τρικυμίας προσελθούσαν. «Σήμερον ἀναχωρεῖ τὸ μεγάλο τῆς θαλάσσης θηρίον ὁ Ποσειδὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Ἐφραϊστος ὁ ἓνας γιὰ πάνου καὶ ὁ ἄλλος γιὰ κάτου. Τρέξτε νὰ πάρετε εἰσιτήρια γιὰτὶ ὁ καιρὸς ἐμπουνάτσιασε καὶ θὰ χάσετε τὴν εὐκαιρία». Τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα εἶναι γνωστῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἐταιρίας Τζῶν Μάκ-Δουάλ. Ἡ ἄλλη ἢ τῆς Ζακύνθου εἶναι ἡ πρωτοτυπωτέρα. «Ἀκούστε ἀδελφια καὶ ξένοι. (Ἐμαθον κατόπιν ὅτι ἡ δευτέρα ἀποστροφή ἐγένετο πρὸς τιμὴν μου παρεπιδημοῦντος). Ἀκούστε ἀδελφια καὶ ξένοι. Ἀπόψε εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Ῥουμαντζᾶ τελειώνουν τὰ παγωτά. Νὰ πάτε ὅλοι νὰ πάρετε. Αὐρίον σαλέπι καὶ στραγάλια. Σᾶς τὸ λέει ὁ Τζικινέτης, σᾶς τὸ λέει ὁ Τζικινέτης».

Ὁ Τζικινέτης εἶναι αὐτὸς ὁ κήρυξ, ὅστις εἶναι ἰδιόζουσα προσωπικότης τῆς Ζακύνθου. Ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα πέντε ἔτη γεγονώς ἔχει ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν οἶνον, τὴν καλὴν ἐγχωρίαν βερδέαν καὶ τοὺς νεκρούς, ὧν ἔννοσι πάντων νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κηδείαν. Ἐνθυμεῖται δὲ λεπτομερῶς τοὺς ἀπὸ πεντηκονταετίας ἀποθανόντας μὲ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καὶ δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ ἐν τούτῳ τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία. Εἶναι δ' εὐφρέστατος ἀνὴρ καὶ αἰ εὐφροῖναι του καὶ τὰ λογοπαίγνια διατρέχουσι τὴν πόλιν. Μεταξὺ τῶν εὐφροῦναι του σᾶς ἀναφέρω τὴν ἐξῆς. Ἐν Ζακύνθῳ γινώσκετε πόσον φαιδρῶς ἐροτάζεται ἡ Ἀπόκρως οἱ πάντες διασκεδάζουσι, δημόσιοι χοροὶ διοργανίζονται ἀπανταχοῦ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἀκόμη ἐν τῇ

πλατείᾳ, ἀν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπη. Τὰς διασκεδάσεις κλείει τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς ὁ κώδικον τοῦ κωδωνοστασίου τῶν Ἁγίων Πάντων σημαίων βαρὺς καὶ καλῶν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ψάλλεται τὸ Κύριε τῶν Δυνάμεων. Γαλήνη ἐντεῦθεν καὶ κατῆρεια καὶ λύπη ἐπὶ τῇ λήξει τῆς τρελλῆς περιόδου. Μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ὁ Τζικινέτης ἀναφαινεται εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ κρούων κώδωνα διατρέχει αὐτὰς ἀνακράζων. «Μὴ λυπᾶσθε ἀδελφια, γιὰτὶ ὕστερα ἀπὸ 8232 ὥρας ἔρχονται τὰ Καρναβάλια, καὶ τότες τραγοῦδια καὶ χοροὶ». Ὁ ἀγαθὸς κήρυξ διὰ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς λυπομένους συμπολίτας του μετέτρεψεν εἰς ὥρας τὸ διάστημα τοῦ ἔτους.

Ἄλλ' ἐν τούτοις καὶ παρ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔλειπον ἀπὸ τὰς παλαιότερας ἐφημερίδας τὰς ἐπὶ Ὀθωνος αἰ εἰδοποιήσεις καὶ ἡ ρεκλάμα ἀρχίζει νὰ ὑποψώσῃ καὶ ἐν αὐταῖς, ἐνιαχοῦ μάλιστα καὶ ζωηρὰ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Ἀναδιφῶν τις τὰς ἐφημερίδας τῶν χρόνων ἐκείνων εὐρίσκει μερικὰς ἀληθῶς περιέργους εἰδοποιήσεις. Ἀκούσατε μίαν, ἣν παραλαμβάνω ἐκ τῆς Ἑλπίδος τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1846.

«Νέον ἱατρικὸν διὰ τοὺς ὀδόντας. Ὅποιος δῆποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ πόνος τοῦ ὀδόντος κούφιος ἢ ἄλλο τι θεραπεύεται ἐντὸς ὀλίγων ὥρων καὶ ποτὲ πλέον δὲν ματᾶρχεται πόνος καὶ ἐκεῖνο τὸ ὀδόντι δυναμῶναι τὰ ἄλλα καὶ ψωφᾶ τὰ σιωλήκια ὅπου μέλλουν νὰ τὰ ἐνογλήσουν. Εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον νερόδοντον, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ ὁ ἀσθενὴς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον καὶ τότε ἡ θεραπεία εἶναι βεβαία. Νὰ βάλῃ εἰς τὸ στόμα ὡς ἓνα χουλιάριον τῆς σούπας ἀπὸ τὸ νερὸν τοῦτο καὶ νὰ τὸ βαστάξῃ ἀπὸ τὸ ἀσθενημένον μέρος δέκα μινούτα τῆς ὥρας, νὰ πύσῃ αὐτὸ καὶ νὰ βάλῃ ἀμέσως ἄλλο τόσον δι' ἄλλα δέκα μινούτα καὶ πύσοντας καὶ τοῦτο ἀμέσως νὰ βάλῃ καὶ τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον χουλιάριον καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς μιστῆς ὥρας θεραπεύεται. Ἄν ἤθελεν ἀισθανθῆ μικρὸν τινα πόνον τὴν ἐπαύριον τὸ ὅποιον σπανίως ἀκολουθεῖ, ἃς μεταχειρισθῇ δι' εἴκοσι μινούτα τὸ μένον νερὸν καὶ οὕτω διαλύεται διὰ παντὸς ὁ πόνος καὶ δώσει εἰς τοὺς ὀδόντας ἓνα μουδιασὸν ὁ ὅποιος ἀπερᾶ εἰς ὀλίγας ὥρας».

Ἐχομεν δὲ εἰς προσεχῇ φύλλα πιστοποιητικὸν ὑπογεγραμμένον ὑπὸ δεκαοκτῶ γνωστῶν προσώπων βεβαιούντων ὅτι ἱατρεύθησαν ἀπὸ τὸ νερόδοντον, καὶ τῶν ἐπιγραφῶν τὸ γνήσιον ἐπικυροῖ ὁ ἐκπληρῶν χρῆθ Δημάρχου δημαρχικὸς πάρεδρος Βενιζέλος, ὅστις συγχρόνως βεβαιεῖ καὶ τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἱατρικοῦ.

Δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι υπερβάλλει ἡ εἰδοποίησις αὕτη κατὰ πολὺ τὰς σήμερον φερομένας τῶν ὀδοντοιατρῶν καὶ τὰ πολυποίκιλα αὐτῶν φάρμακα, τὰ ὅποια θετικῶς εἰς ἓν συντελοῦσι, ποῖον περισσώτερον τοῦ ἄλλου νὰ καταστρέψῃ ὀριστικῶς τοὺς ὀδόντας;

Καὶ τίς θὰ πιστεύσῃ ὅτι ἤδη ἐν τῇ Ἀθηνᾷ τοῦ 1841 φέρεται εἰδοποίησις περὶ τῶν λουτρῶν τῆς Κῦθνου καὶ ἀναγγέλλει ὁ ἐνοικιαστὴς αὐτῶν Γ. Σακελλαρίδης ὅτι «παρέχει ἐδέσματα καλῶς παρασκευασμένα, καλὸν οἶνον καὶ καφὲν καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα εἰς τοὺς λουζομένους».

Τότε αἱ ἀμαξῆαι δὲν ἐστάθμευον εἰς τοὺς δρόμους ἦσαν δὲ καὶ ὀλίγα αἰ καλά αἰ χρησιμεύουσαι διὰ περίπατον, διότι αἰ λοιπαὶ σταθμεύουσαι εἰς τὸ Μοναστηράκι ἐχρησίμευον διὰ τὴν μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν συγκοινωνίαν. Δημοσιεύεται λοιπὸν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς ἐποχῆς ἡ εἰδοποίησις:

«Ὁ Κ. Ἀπόστολος Ξενοδόχος, ὁ καὶ Γερωνίκος ἐπικαλούμενος, ἔχει μεγαλοπρεπή ἀμάξαν καὶ με δύο καὶ τέσσαρας ἵππους. Τὴν ἐνοικιάζει δὲ ἐπὶ μετρίᾳ τιμῇ εἰς οἰκογενεῖας, ὅταν τὴν ζητήσωσιν. Ὑπόσχεται δὲ ὅτι θέλουσι μείνει πάντοτε ὑπερευχαριστημένοι ἀπὸ τῆν ὑπηρεσίαν τῆς ἀμάξης».

Πρὸς τούτοις δ' εὐρίσκομεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι εἰδοποιήσεις περὶ ἀπωλείας καὶ εὐρέσεως ἀντικειμένων καίτοι κυρίως τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ δημόσιος κήρυξ. Ἐκ τῶν δύο τὰς ὁποίας σᾶς ἀναφέρω, ἡ πρώτη ἐλήφθη ἐκ τῆς «Φήμης», ἐμφαίνεται δὲ ἐν αὐτῇ λεπτότης συνάμα καὶ εὐγένεια, ἣν σπανίως σήμερον ἀναζητοῦμεν ἐν παρομοίαις φύσεως ἀγγελίαις.

«Τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Βασιλείου λησμονήθη παρά τινος ἐν μανδῆλι λιγὸν ἄσπρον με σημείον Ε. Σ. παρακαλοῦμεν τὸν κύριον εἰς τοῦ ὁποίου τὸ σπίτι ἔμεινε νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Φήμης» διὰ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ιδιοκτήτην, ὥστε κ' ἐκεῖνος νὰ μὴ χαλάσῃ τὴν δουξίνα του καὶ ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ἀνησυχίας καὶ ὁ κύριος ἡ ἡ κυρία εἰς τὸ σπίτι τῶν ὁποίων λησμονήθη».

Ἡ δευτέρα εἶναι αὕτη :

«Εἰς ὑπηρετῆς εὐρήκε μίαν βόα καὶ ὁ ἀπολέσας αὐτὴν ἄς ἔλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον».

Καὶ σᾶς τὴν ἀναγινώσκω μόνον διὰ νὰ πιστωθῇ τὸ λεγόμενον ὅτι οἱ συρμοὶ ἐπανέρχονται κατὰ περιόδους. Ὅ,τι σήμερον περιβάλλει κατὰ τὸν χειμῶνα τοὺς τραχήλους τῶν Ἀθιδῶν περιέβαλεν αὐτοὺς καὶ πρὸ πεντηκονταετίας, διότι ἡ ἀγγελία εἶναι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1843.

Ἄλλ' ἐνεκεν τῆς σπάνιος μερικῶν ἐπαγγελμάτων εὐρίσκει τις ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς παρωχημένης ἐποχῆς καὶ εἰδοποιήσεις περὶ τούτων, περὶ ὧν καὶ σήμερον ἔτι δὲν ἀπαξιοῦσιν αἱ ἐφημερίδες ἡμῶν νὰ δημοσιεύσιν ἔτι ἀγγελίας.

«Εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Φήμης» εὐρίσκονται μία ὑπηρετρία καὶ μία παραμάνα. Ὁ ἔχων ἀνάγκην ἄς διευθυνθῇ ἐκεῖ».

Φαίνεται δ' ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς συντάξεως τῆς εἰδοποιήσεως, ὅτι καὶ ἡ ὑπηρετρία καὶ ἡ παραμάνα θὰ διημέρευον ἐν τῷ γραφεῖῳ τῆς ἐφημεδος ἀναμένουσαι κυρίως.

Ἄλλ' ἑτέρα εἰδοποιήσις ἦν λαμβάνω ἐκ τοῦ Φίλου τοῦ Λαοῦ ὑποδηλοῖ ἡμῖν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ ταχυδρομείου. Ὑπῆρχε δηλ. ἡ συνθήκη, ἣτις καὶ σήμερον δυστυχῶς δὲν ἐξέλιπεν, εἰς τοὺς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνοντας νὰ ἐμπιστεύωνται ἐπιστολάς πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐπίδοσιν. Εἰς τούτων τῶν ἐρασιτεχνῶν ταχυδρόμων μὴ κατορθώσας νὰ εὐρῆ ἕνα τῶν πρὸς οὓς εἶχεν ἐπιστολάς, καταθέτει ταύτην εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος καὶ ἀναγινώσκωμεν τὴν ἐπομένην ἀγγελίαν :

«Εὐρίσκειται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἐν γράμμα ἐπιγραφόμενον πρὸς τὸν κύριον Χ. Κεφαλᾶν, κατοικοῦντα πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Γρηγορίου κουρέως, ὅπου πρότερον κατοκεῖ ὁ Γεώργιος Γλαρχῆς. Καὶ ὁ τοιοῦτος ἄς ἔλθῃ νὰ τὸ λάβῃ».

Ἄλλ' ἡ πρωτοτυπωτάτη τῶν ἀγγελιῶν εἶναι ἡ ἐξῆς :

«Ὁ κ. Μελέτιος Μουρκίδης, δηλοποιεῖ ὅτι δύναται νὰ συνθέσῃ ἀναφοράς ὅποιουδήποτε εἶδους ἢ ἄλλα διάφορα ἔγγραφα εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν· β) νὰ παραδίδῃ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Β. Ἑλλ. σχολείου καὶ γυμνασίου τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς συνεπείας· γ) νὰ

στιχογραφήσῃ ἐμμέτρως καὶ ὁμοιοκαταλήκτως ὅποιανδήποτε ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν».

Ἡ τελευταία αὕτη ιδιότης μᾶς ἀποκαλύπτει περὶ ἑρῶν βιομηχανίαν ἣν δὲν θὰ ἦτο ἄτοπον ἂν ἐξήσκουν μερικοὶ ἐκ τῶν ποιητῶν μας. Πρόκειται περὶ στίχων οὓς ἡ συνθήκη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρενέβαλλεν εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις κυρίως δὲ εἰς ὅλας τὰς χαρὰς τῆς οἰκογενείας. Κατὰ τὰς βαπτίσεις κυρίως ἐν τοῖς διανεμομένοις μετὰ τὴν τέλει τῶν βαπτίσματος γλυκίσμασιν ὑπῆρχον τετυπωμένα δίστιχα πολλάκις μὲν ἀναφερόμενα εἰς τὸ χαρμόσυνον γεγονός, ἀλλὰ συνθέστατα καὶ ὅλας ἔσχετα πρὸς αὐτό. Τὰ δίστιχα ταῦτα ἐλαμβάνοντο συνήθως ἐκ τῆς δημόδους ἀνθολογίας, πολλὰ ὅμως τούτων, ὅχι βεβαίως τὰ ὠραιότατα, συνέτασσον καὶ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς, ὧν εἰς καὶ ὁ ὑπ' ὄψιν κύριος Μουρκίδης, ὅστις καὶ διεβίου κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν χρόνων ἐκείνων ἐν τῷ ἀνθούντι ζαχαροπλαστεῖῳ τοῦ κ. Χρηστακοπούλου, ὅστις ἀκόμη πρὸ τίνος χρόνου ὑπὸ τὸν μετρούφροννα τίτλον «κουρετιέρης» ὑπῆρχεν ἐν τοῖς οἰκήμασι Κίγκι ἐν τῇ συνοικίᾳ Πλάκας. Ἐκτὸς τῶν στίχων τούτων ὑπῆρχε λίαν διαδεδομένον τὸ ἔθος τῶν ἐμμέτρων προπόσεων ἐν τοῖς γεύμασιν, ἐφαρμοζομένων μάλιστα εἰς τὸ πρόσωπον ὡς τὸ πολὺ. Ἦδη δὲ ἡ συνθήκη αὕτη εἶναι παλαιά. Ἐν Ἡπειρῷ μάλιστα καὶ ἰδίως ἐν Ἰωαννίνοις καὶ Καλαρρυταῖς αἱ προπόσεις αὗται ἐκαλοῦντο διὰ τῆς λέξεως τὰ γεμάτα καὶ σπονδή οἴνου γενναίου ἀπὸ μαστραπᾶδων ἐνεπιγραφῶν ἐγένετο ἐν τῇ τραπεζῇ καὶ ἀπηγγέλλετο τὸ ἐπὶ τοῦ μαστραπᾶ ἀναγεγραμμένον δίστιχον ἢ τετράστιχον. Μερικὰ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων εἶναι ἀληθῶς ὠραιότατα καὶ ἀπαγγελόμενα εἰς τὰς Ἡπειρωτικὰς τραπεζὰς κατέστησαν κατόπιν δημόδεις καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Οὕτω δύο τούτων εἶδον ἀναγεγραμμένας τὴν μὲν εἰς χάνιον τῆς παραλίας τοῦ Πηλίου Καλὰ Νερά, τὴν δὲ ἐν τῷ εὐζωνικῷ σταθμῷ παρὰ τὴν σιδηρᾶν γέφυραν τοῦ Ἀγελῶου.

Κρασί σὲ πίνω γιὰ καλὸ
Καὶ σὺ μὲ κρούς στὸν τοῖχο
Ἐγὼ σὲ πίνω νὰ χαρῶ
Καὶ σὺ μὲ σέρνεις σὰ μωρό.

Δὲν πίνουν Τοῦρκοι τὸ κρασί
Τὸ πίνουν οἱ Ῥωμαῖοι
Τὸ πίνει κ' ἡ φτωγολογία
Νὰ λησμονῇ τὰ χρέη.

Ἡ συνθήκη αὕτη τῶν ἐμμέτρων προπόσεων διαδεδομένη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα προσέδιδε ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν, ἣτις δυστυχῶς ἐλλείπει ἀπὸ τῶν σημερινῶν ἡμετέρων γευμάτων.

Δὲν ἀνεφέροντο ὅμως διὰ ταύτας βεβαίως εἰς ποιητὰς τῆς τάξεως τοῦ Μουρκίδου. Ἀν ἀνατρέξωμεν εἰς τὰ ποιήματα τῶν ἐξεχόντων τότε ποιητῶν μας θὰ εὐρωμεν πολλὰ ποιήματα μετὰ αὐτῶν ἀναφερόμενα εἰς περιστάσεις ἀναλόγους.

Ἴδου μία πρόποις ἣν εὐρίσκω εἰς τὰ ἀπαντα τοῦ Παγκαθῆ καὶ ἣτις ἐγένετο εἰς τὴν τραπεζαν τὴν ἐπακολουθήσασαν τοὺς γάμους τοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ μετὰ τῆς Δεσποίνης Πετροκοκκίνου.

Ἐγειρόμαι εἰς πρόποσιν. Ἄν καὶ ποτὲ μὴ πίνων οὐκ ἦντο ὁμῶς πρόθυμος λαμβάνω τὸ ποτήριον. Ἐν αἴσθημα κυκλοφορεῖ ἐντός μου μεθυστήριον. Θερμαίνει τὴν καρδίαν μου χαρὰ ὑπὲρ τὸν οἶνον.

Τοῖς νεονύμοις φέρομεν εὐχῶν ἑκατομμύριον ἀπόλασιν τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων τῶν γηίνων, καὶ ἔρωτα ἀγῆρατον, τὸ πρῶτον ἐξ ἐκείνων πρὸς ὃ οὐδὲν ἔστι χυρσός, ἀδάμας καὶ ἀργύριον.

Εὐδαίμων νόμφη! Πάντοτε εὐδαίμων καθὼς ἦτον ὅτε εἰς τὴν κοσμοῦσάν τὴν στεφάνην τῶν χαρίτων προσέθηκε τὸν Στέφανον τῆς εὐγενούς ζωῆς τῆς.

Εὐδαίμων πῶς ἀπήντησεν ἐπίσης ὁ νυμφίος τὴν Δέσποιναν τοῦ βίου του· καὶ ὅλος των ὁ βίος ἔσται χαρὰ εὐήλιος, ἔρωσ θερμοῦς καὶ πίστις.

Ἄλλὰ πλὴν τῶν προπόσεων ἐποιοῦντο οἱ τότε χρῆσιν τῶν ποιητῶν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὧν μάλιστα πού παραμένει σήμερον ἀπήχησις ἀσθενῆς ἔχουσα ἐκ τῶν χρόνων ἐκείνων τὴν ἀρχήν.

Ὁ συναδέλφος ἡμῶν κ. Θεόδωρος Βελλιανίτης ὠμίλησεν ἐν τῷ ὠραίῳ αὐτοῦ ἀναγνώσματι περὶ τῶν θεάτρων ἐπὶ Ὄθωνος περὶ τῶν τότε θεατρικῶν κομμάτων καὶ τῶν πρὸς τὰς ὑψιφώνους καὶ αἰοιδούς τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος περιποιήσεων. Ἐκ τούτων μετεφυτεύθησαν καὶ τότε τὰ παρ' Ἰταλοῖς ἐπιζόμενα σονέττα ἐν ταῖς εὐσεργετικαῖς παραστάσεσι. Καὶ ἐνῶ περιστέρα καὶ στρουθία διεπέτων ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐνῶ ἀνθοδέσμαι μεγάλα φέρουσαι ἐν τῷ μέσῳ ἀντὶ τῆς ἐπιζομένης σήμερον καμελιάς πορτοκάλιον, ποικιλόχρωμα χαρτία ἐρρίπτοντο ἀπὸ τοῦ ὑπερφύου ἐφ' ὧν ἦτο τετυπωμένος ἐν εἰδει σονέττου ὁ πρὸς τὴν αἰοιδὸν θαυμασμός, τοῦ κοινοῦ ὄχι πάντοτε, ἀσφαλῶς ὁμῶς τοῦ παραγγείλαντος τὸ ποίημα.

Ἀκούσατε ἐν τοιοῦτον ὅπερ εὕρισκω εἰς τὰ ἄπαντα τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Ζαλοκώστα.

Ἀνάθα χάρις τὴν σκηνὴν καὶ θαρραλέα ψάλε
Ἄν δέ τις εἰς τὸν δρόμον σου ἀναφανῆ Προκρούστης
Εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην του ἄς συντριβῆ ὡς πάλαι.
Εἰς τὴν Ἑλλάδα θάρρει σὺ καὶ τοὺς καλοὺς υἱούς της

Ἦνθεις ποτέ, καὶ τώρα ἀνθεῖ ἐδῶ τὸ ὠραῖον φύλλον
Μῆ, Ἀδελίνδη, δειλιᾶς καὶ σὲ θὰ ἐμφυγῶσῃ.
Τῶν Ἀθηνῶν αἱ δέσποιναί ἀκοεῖ νὰ μειδιῶσι
Κ' ἐντροπαλὴ θὰ κρύπτεται ἡ τάξις τῶν Ζωῶλων.

Παρθένε, τῆς πατρίδος μου καὶ γέννημα καὶ θρέμμα
Εἰκοσάετις ἄγνωστὸς τοὺς δόλους καὶ τὸν φθόνον.
Εἶναι παντοῦ ὧ γύρισε σαρκαστικὸν ἐν βλέμμα
Καὶ πέτα με τὰς πτέρυγας τῶν νεαρῶν σου χρόνων.

Τίς ἡ Ἀδελίνδη αὕτη δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ μάθῳ καὶ τὸ ἐπώνυμόν της καὶ ἡ ἀξία κρύπτονται εἰς τὰ σκότῃ τῆς ἱστορίας.

Ἄλλη ἔκφρασις τῆς ποιήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν καὶ οἱ στίχοι τῶν διανομέων τῶν ἐφημερίδων κατὰ τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους. Ἐν ταῖς ποιητικαῖς συλλογαῖς τῶν παλαιότερων χρόνων φέρονται πολλὰ τοιαῦτα ποίηματα, ἅτινα συνέτασσον οἱ κράτιστοι τῶν τότε ποιητῶν. Εἶχον δὲ λόγον τὰ ποίηματα.

Ὁ τύπος ὡς γνωστὸν δὲν εἶχε τὴν σημερινὴν ἐλευθερίαν. Ὅ,τι δὲ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῆ εἰς τὸ σῶμα τῆς ἐφημερίδος, ἐτίθετο εἰς τὸ στόμα τοῦ

διανομέως της, ὅστις ὀμιλεῖ ὡς ἱεροκῆρυξ ἀπὸ ἀμβωνος ἢ ὡς ῥήτωρ ἀπὸ βήματος Συλλόγου. Ἐν τοῖς ποιήμασι τούτοις συνοψίζεται ἔτος πρὸς ἔτος ἡ κίνησις ὀλόκληρος παρελθόντος βίου, ὅστις δέον νὰ μελετηθῆ προσηκόντως.

Ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων ἐκλέγω ἐν τοῦ Ραγκαβῆ τὸ τῆς Εὐτέρπης, τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ γραφὲν διὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1844.

Καὶ ἡ Εὐτέρπη προσφωνεῖ εὐχὴν συγχαρητήριον· δὲν εἶναι τὴν γνωρίζετε ἐφημερίς πολιτικὴ τὸ ἄθροον ἑκατὸν ἐπτὰ δὲν εἶχε θέμα κύριον καὶ δὲν φροντίζει ἂν αὐτὸς ἡ ἐκεῖνος διοικῆ.

Δὲν εἶναι οὐτ' ἐφημερίς σοφῆ κ' ἐπιστημονικὴ δογμάτων φιλοσοφικῶν δὲν εἶναι σπουδαστήριον οὔτε προσφέρει τὸ ξηρὸν τῆς γνώσεως ποτήριον χωρὶς τὸ πικρὸν πόμα του νὰ συγκεράσῃ με γλυκῷ.

Δὲν σᾶς ἐπεύχεται λοιπὸν βαθμούς καὶ ὑπουργήματα κ' ἐπιτυχίαν βαίνουσαν εἰς ἀντιπάλων συμφερόντων καὶ ἀφνας τὰς ρητορικὰς εἰς τῶν βουλῶν τὰ βήματα

Οὐδὲ σοφίαν εὐχεται μεμψίμοιρον καὶ σοβαράν.
Ἄλλ' εὐχεται ἀνώτερα αὐτῶν πλεονεκτήματα τὴν τέρψιν, τὴν φαιδρότητα, τὴν εὐθυμίαν, τὴν χαρὰν.

Ἡ εἰδοποίησις τοῦ κ. Μουρκίδου πολὺ μὲ παρέσυρε καὶ παρεξέστράφη τὸ θέματος καίτοι τὰ λεχθέντα μετέχουσι πῶς αὐτοῦ.

Τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ ἐστιατόρια ἔκαμνον καὶ τότε τὴν ρεκλάμαν των ὀλίγων ἀληθῶς πρωτοτύπως, ἀλλὰ τὴν ἔκαμνον πάντοτε. Ἐκ τῶν διαφορῶν εἰδοποιήσεων ἄς ἔχω ὑπ' ὄψιν ἀναδιφῶν τὰς τότε ἐφημερίδας, σᾶς ἀναφέρω, διότι μοὶ ἔκαμε περιεργὸν αἰσθησιν, τὴν ἐξῆς τοῦ ξενοδοχείου ἡ Ὀλυμπία, ὅτι «τὰ στρώματα καὶ κρεβάτια εὕρισκονται εἰς καθαρὰν κατάστασιν» καὶ ὑποθέτω πλέον τί ὑπονοεῖται διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων.

Ἄλλὰ τὰ σημερινὰ ξενοδοχεῖα θὰ ἐζήλευον τὴν ἐξῆς ἐν ἐφημερίσι τοῦ 1840 ἀναγραφομένην εἰδοποίησιν.

«Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος Μποτσάρη ἤνοιξε τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Αἰθουσα τοῦ φαγητοῦ δύο μὲ λαμπρότητα ἐπιπλα καὶ ἐπονομαζόμενα ἡ μὲν μία αἰθουσα τοῦ Ἀρεως, ἡ δὲ ἄλλη αἰθουσα τῶν Μουσῶν».

Ἄν δὲ ἀνατρέξῃτε εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θὰ μάθετε ὅτι τὸ ἐστιατόριον τοῦτο ἦτο τὸ ἀριστοκρατικώτατον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι ἐν μὲν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρεως συνειστιῶντο ἀξιωματικοὶ κυρίως μεταξὺ τῶν ὀπείων καὶ οἱ ἐτι παραμειναντες Βαυαροί, ἐν δὲ τῇ αἰθούσῃ τῶν Μουσῶν πολιτικοὶ ὑπάλληλοι, ἄστοι καὶ οἱ παρεπιδημούντες ξένοι, ἐκλήθη δὲ κυρίως αἰθουσα τῶν Μουσῶν διότι ἐν αὐτῇ μεταβαίνοντες ἐδειπνοῦν καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ γυμνασίου, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ἕκτακτον δι' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

Ἐχομεν ὁμῶς καὶ ἄλλην εἰδοποίησιν περιεργὸν ξενοδοχείου μεταγενεστέρων κατὰ δέκα ἔτη τῆς ἄνω. Τὴν παραθέτω διότι ἐν αὐτῇ φαίνονται καὶ αἱ τιμαὶ τῶν φαγητῶν ἐν τοῖς ἐστιατορίοις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν :

«Ἐνεκεν ἐσωτερικοῦ ἀνακαινισμοῦ καὶ εὐπρεπείας τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Σκουζέ τὸ ἄνωθεν τῆς Καπνικαρέας ξενοδοχεῖον τῆς Ναυπλίας μένει ἄργον ἄχρι τῆς 12 ἔλευσο-

μένου Μαρτίου, ὅτε πάλιν θέλει κάμει ἑναρξίν τῶν ἐργασιῶν του. Ἐλείποτε πρόθυμος καὶ ἐπιθυμῶν ὁ ὑπαφαινώμενος ὥστε οἱ ἔντιμοι κύριοι συνδρομηταὶ νὰ εὐχαριστῶνται καὶ νὰ προσπορίζονται τὰ τῆς τροφῆς των μετ' ὀλίγης δαπάνης (utile dulci) προσδιορίζει τὰς ἀκολουθοῦσας τιμὰς δι' ἐκάστην μερίδα: Σούπα λεπ. 12, βραστόν καὶ ἐντράδες λεπ. 25, ψητὰ ἀπὸ 30 ἄχρι τῶν 40, ψάρι ὀπωσθήποτε παροσκευασμένον λεπ. 35 ἄχρι τῶν 40, κλπ. αἱ δὲ τιμαὶ τῶν ἡμίσεων μεριδῶν ἐκτὸς τῆς σούπας προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Βραστόν καὶ ἐντράδες λ. 15, ψητὰ ἀπὸ 20 ἄχρι τῶν 25, ψάρι ἀπὸ 25 ἄχρι τῶν 35. Πρὸς γνῶσιν τῶν περιηγητῶν καὶ τῶν εἰς Ἀθήνας προσερχομένων ξένων, θέλει ἐνοικιάζονται καὶ κάμαραι καθαρώς καὶ κομψῶς κεκοσμημένα πρὸς δρ. 1 1/2 τὴν ἡμέραν καὶ δρ. 30 τὸν μῆνα. . . . . Κειμένης δὲ τῆς οἰκίας εἰς θέσιν ἄλλως κεντρικωτάτην, ἥσυχον καὶ εὐαρεστοτάτην, δροσερὰν μὲν τὸ θέρος ζεστήν δὲ τὸν χειμῶνα, εἶμαι εὐέλπις ὅτι τὸσον τὸ εὐγενὲς κοινὸν ὅσον καὶ οἱ φιλόμουσοι κύριοι φοιτηταὶ. . . .

Κλείω τὸν περὶ τῆς βεκλάμας διὰ τῶν εἰδοποιήσεων τῆς παλαιότερας ἐποχῆς λόγον διὰ δύο τοιούτων. Τούτων τὴν ἑτέραν ἤθελον ζηλεύσει οἱ σημερινοὶ βουλευταὶ, οἱ ἔχοντες ἀπαιτήσεις δι' ἐκάστην θέσιν πολλαπλασίας καὶ ἀγνοοῦντες τίνα νὰ εὐχαιριστήσωσιν ἐκ τῶν ἐκλογέων των.

«Οἱ ἔντιμοι βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας Ἄνδρου κοινοποιοῦντες ὅτι ἔχοντες ἀνάγκην ἐπιστήμονος ἰατροῦ διὰ τὸ ὑγειονομεῖον καὶ λοιμοκαθαρτήριον, προσκαλοῦσι τὸν ἐπιθυμοῦντα ἵνα διευθυνθῇ πρὸς αὐτοῦς ἢ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν».

Ἡ δευτέρα ἀναφέρεται εἰς τὴν κομήτην τοῦ Faye τὸν ἀνακαλυφθέντα μὲν τῷ 1843 ἐν Παρισίοις περιοδικῶς δ' ἐπανελθόντα τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1851.

«Ἐάν τις τῶν Κυρίων αἰτινες συνηγμένοι εἰς τὴν γωνίαν τοῦ Β. Φαρμακείου ἀπέναντι τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, παρετήρουν τὸν κομήτην τὴν 12 1/2 ὥραν τῆς 7 τρέχοντος, ἐάν τις λέγομεν εὖρεν ἐν χειρογραφῶν γαλλικόν, παρακαλεῖται νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ γραφεῖόν μας καὶ θέλει λάβει ἀμοιβὴν δρ. 6.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος)

MIX. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Τώρα ποῦ μᾶς ἦρθ' ἄξαφνος ὁ κακὸς χειμῶνας, ποῦ ἄφηκε πίσω τέτοιον καλὸν καιρὸ καὶ διάλεξε τὸ Μάρτη νὰ μᾶς χιονίσῃ, κ' ἔρριξε στρώμα παχὺ τὸ χιόνι, τώρα ποῦ μᾶς ἦρε σ' ὦρα καὶ ὁ ἄγριος βορρῆς, ὁ ξεροβιδούρης, καὶ μᾶς τοιγύρισε κοντὰ στὴ φωτιά καὶ σὰς συμμάζωξε ἀπ' τὰ παιγνίδια, τώρα ν' ἀκούσετε, καλὰ μου, καὶ γι' ἄλλον χειμῶνα παραξένον καὶ ἀμολόγητον, ποῦ μᾶς πλάκωσε μιὰ φορὰ μέσα σὲ μῆν' Ἀλωνάρη! Καὶ τοῦτος εἶν' ἀνάποδος, ποῦ ἀργὰ μᾶς κόπιασε καὶ δὲν ἔχει θέληση νὰ μᾶς ἀφήκῃ, μὰ κείνος ὁ ἀπρόφραστος, ὁ βιαστικὸς ἦταν ὠργισμένος!

Εἶναι τόσα χρόνια περασμένα. Καλὰ καλὰ δὲ θυμάμαι νὰ σὰς πῶ, ἡ καίμενη. Μὰ εἶχα τότε τὴν κόρη μου, τὴν ἄχαρη Νίτσα, καὶ αὐτὸ τῶχω ξάστερα στὸ νοῦ μου. Καθόμασταν οἱ δύο μοναχῆς στὸ φτωχικὸ μας. Κάθε πρωὶ μ' ἄλλες συντροφιά παγαίναμε στὸ κοκκολοῖ, νὰ μᾶσωμε λίγα στάχυα,

στοὺς θεριστάδες κοντὰ, νὰ κάνωμε κανένα μικρὸ δεμάτι. Ὁ θέρος κόντευε νὰ σκολάσῃ σ' ὅλον τὸν κάμπο, κ' ἡ πλειότερη ἀργατιά εἶχε τὸ δεμάτιασμα καὶ ἄρχιζε κιόλα τ' ἄλωνι.

Ἔτσι εἶχαμε ἓνα βράδυ γυρίσῃ στὸ σπίτι μὲ πλειότερον κόπο, παρὰ διάφορο, κ' εἶχαμε πλαγιάσῃ νωρὶς ἀποσταμένες, γιὰ νὰ σηκωθοῦμε πάλι νὰ πᾶμε. Στὴν αὐγὴ ἀπάνου ἀκούω τὴ Νίτσα νὰ μοῦ λέῃ:

— Μάνα, κρυώνω, τί ἔχω καὶ κρυώνω ἔτσι;

— Καὶ γώ, καλὴ μ', τῆς λέω τί κρύο εἶν' τοῦτο; Σὰ μεσοχειμῶνο.

— Σὲ λίγο σηκώνεται ἡ Νίτσα καὶ βλέπει ὄξω καὶ βάνει φωνὲς μεγάλες.

— Χιόνι, μάνα! λέει.

— Ἀλήθεια, μωρή;

Σηκώνομαι καὶ τηρῶ τί νὰ ἰδῶ; Αὐγὸ ἦταν ὁ Ἐλυμπος! Ἀσπροβόλαγε κάτου ὅλος ὁ κάμπος.

Τὰ δέντρα στὴν αὐλὴ κάτασπρα στολισμένα.

Ντυνόμαστε, πᾶμε παραόξω. Εἶχαν ἐβγῆ ὅλος ὁ κόσμος καὶ ἄλλοι κλαίγονταν γιὰ τ' ἄξαφνο κακὸ, ἄλλοι εἶχαν χαρὲς καὶ γέλοια. Τυχαίνομε καὶ ἄλλες γυναῖκες, ποῦ πάγαιναν χωρὶς νὰ ξέρουσαν καὶ κείνες, καὶ σμίγομε στὴ συντροφιά τους. Ζυγώνομε κεὶ ποῦ εἶχαμε τὰ χτεσινὰ δεμάτια. Καὶ ἄξαφνα μᾶς βγαίνει μπροστὰ ἓνας δραγάτης.

— Πίσω! μᾶς λέει, λύκοι, λύκοι!

— Ποῦ εἶναι; τὸν ρωτᾶμε ὅλες ἀντάμα.

— Ἐπεσαν στὸν κάμπο καὶ μπορεῖ νὰ φτάσουν ὡς τὸ χωριό. Πίσω!

Δὲν τὸ εἶχαμε στὸ νοῦ νὰ γυρίσωμε χωρὶς νὰ ἰδοῦμε. Πιάσαμε ἓναν ὄχτο λίγο μπροστὰ καὶ κυτάξαμε πέρα. Τότε καταλάβαμε πῶς ἦταν ἀλήθεια. Γυάλιζε ὅλο τὸ ἴσωμα τοῦ κάμπου ἀπ' τοῦ χιονιοῦ τὴν ἀσπράδα. Μοναχὰ ἐδῶ καὶ κεὶ φαίνοντα τὰ δεμάτια σκεπασμένα καὶ χωρίζαν οἱ σωροὶ τους στὸ χιόνι. Καὶ κάτου, ὄχι πολὺ μακριά, βλέπομε τρεῖς λύκους νὰ γυρίζουν στὰ χωράφια συντροφιαστοί, ἄγριοι, πεινασμένοι. Εἶχαν εὖρη καλὴ δουλειά, ψάχνοντας μέσα τὸν κάμπο. Καθὼς ἐβλεπαν τοὺς σωροὺς τῶν δεματιῶν, τοὺς ἀρπαζαν μὲ τὰ δόντια καὶ τοὺς τίναζαν δυνατὰ, γιὰτὶ ἔλεγαν πῶς ἦταν ἀρνιὰ πλακωμένα. Δὲ μείναμε νὰ ἰδοῦμ' ἄλλο.

— Λύκοι!

Φωνάξαμε μιὰ φορὰ καὶ δὲν εἶδαμε πότε φτάσαμε στοῦ χωριοῦ τὴν ἄκρη. Λίγοι χωριανοὶ βγήκαν στὸν κάμπο μὲ τὰ ντουφέκια καὶ οἱ ἄλλοι συνατοί τους ἄρχισαν κυνήγι μὲ τῆς μπάλαις. Δὲν εἶχε ὅμως δύναμη νὰ κρατηθῇ μέρες πολλὰς ἐκεῖνο τ' ἄψυχο χιόνι καὶ ἔλυσε μὲ τὴν ἴδια, ποῦ μᾶς εἶχ' ἔρθῃ. Κ' ἔμεινε μοναχὰ ὁ ἄσπρος Ἐλυμπος ἀπὸ πάνου νὰ μᾶς φοβερίζῃ.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΕΠΑΧΤΙΤΗΣ

